

Γιατί μεταναστεύουν οι ελληνικές εταιρείες

Γραφειοκρατία, υψηλές ασφαλιστικές εισφορές, έλλειψη χρηματοδότησης «στέλνουν» τους επιχειρηματίες στο εξωτερικό

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Ηταν σφραγί το επιχειρηματικό κλίμα στην Ελλάδα, ήρθε και η κρίση, διοντισ το τελικό κτύπημα. Σήμερα εκτιμάται ότι περισσότερες από 3.000 επιχειρήσεις έχουν μετοικήσει στο εξωτερικό, κυρίως σε Βουλγαρία, Αλβανία, Τουρκία, Κύπρο, Λονδίνο και Ολλανδία. Στη γραφειοκρατία, στις υψηλές ασφαλιστικές εισφορές και τις πανάκριβες υπηρεσίες, η κρίση προσέθεσε την έλλειψη τραπεζικής χρηματοδότησης και κυρίως της αξιοπιστίας των «Κ», διαπιστώθηκαν τέσσερα κύματα μετανάστευσης ελληνικών επιχειρήσεων.

Τα τέσσερα κύματα

Στην αρχή της κρίσης (2010), οι πιο τολμηροί ήταν κυρίως μεσαίες επιχειρήσεις από τον κλάδο των υπηρεσιών ή μικρές βιοτεχνικές μονάδες.

Σε αυτό το πρώτο κύμα «μεταναστών» ήταν πολλές επιχειρήσεις από τον κλάδο των διεθνών μεταφορών ή σχετικών με τον κλάδο των φορτηγών (π.χ. εταιρείες μετακομίσεων). Οι επιχειρήσεις αυτές προτίμησαν κυρίως τη Βουλγαρία και την Ολλανδία.

Το δεύτερο κύμα (2011) ήταν μικρότερες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, οι οποίες προτίμησαν κυρίως την Κύπρο και το Λονδίνο (οι πιο τολμηρές πήγαν ΗΠΑ ή Αυστραλία) με στόχο να μειώσουν το λειτουργικό κόστος, τις μη μισθολογικές δαπάνες και κυρίως για να συνεργαστούν με τράπεζες του εξωτερικού, και να αποκα-

Περισσότερες από 6.000 επιχειρήσεις έχουν μετοικήσει στο εξωτερικό, κυρίως σε Βουλγαρία, Αλβανία, Κύπρο, Λονδίνο και Ολλανδία.

	 Αθήνα	 Λονδίνο
ΣΥΣΤΑΣΗ ➔		
Κεφάλαιο	€10.000	€1,25 (€1)
Χρόνος σύστασης (εργάσιμες ημέρες)	15	2
Συνολικό κόστος Περιλαμβάνονται όλες οι δαπάνες για συμβολαιογράφος, επιμελέτριά, δημοσιεύσεις κ.λπ.	€800	€373 (€299)
Ανοηγή εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού	15 ημέρες	1 ημέρα
ΠΑΓΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ➔ (12 μήνες στην Αθήνα, 13 μήνες στο Λονδίνο)		
Βασική γραφειοκρατική - γραμματειακή υποστήριξη και εικονικό γραφείο (έδρα)	€1.700	€125 (€100)
Λογιστικό (Περιλαμβάνει και το κόστος σύστασης)	€2.650	€2.500* (€2.000)
Νομική υποστήριξη	€50 - €200 ανά ώρα	€68 - €156 ανά ώρα
Τηλεφωνικό κέντρο, γραμματεία, email, SMS	€150 ανά μήνα	€40 ανά μήνα (€32)
Συντελεστής εταιρικών κερδών	20%	20%
Προκαταβολή φόρου	ΝΑΙ	ΟΧΙ (Πληρωμή 9 μήνες μετά το κλείσιμο της χρήσης)
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ➔		
ΦΠΑ	ΝΑΙ (από το πρώτο ευρώ)	ΝΑΙ (απολαγή για 1 έτος μέχρι €96.250)
Βασικός συντελεστής ΦΠΑ	23%	20%

Σύγκριση κόστους λειτουργίας και σύστασης μιας επιχείρησης

Παράδειγμα μικρομεσαίας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης παροχής υπηρεσιών, βάσει πραγματικών δεδομένων

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

ΑΘΗΝΑ €450 ανά δήμιο (ΟΑΕΕ πρώτη βαθμίδα, 40,9% μηνιαίας αποζημίωσης €550)

ΛΟΝΔΙΝΟ 12% του μισθού ανά μήνα €66/μήνα για μισθό €550

*Περιλαμβάνει και όλα τα τυχόν έξοδα για συμμόρφωση της επιχείρησης και των μετόχων σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης, διαφάνειας, ελέγχων για ζήτημα ή άλλες επιβαρύνσεις παρόμοιες σε ελέγχους ή σε κλήσεις από αρμόδιες εποπτικές αρχές για 13 μήνες.

Κανόνες σταθεροί, απλοί και αυστηροί

Μικρομεσαίοι που άλλωστε έδρα περιγράφουν τις πρώτες εντυπώσεις τους από τη νέα τους επιχείρηση στο εξωτερικό:

- Η τρέπεζα όχι μόνο δεν αρνείται να εξετάσει τη χρηματοδότηση, αλλά ρωτάει αν η εταιρεία θέλει να ξεκινήσει κάποια διαδικασία αύξησης μετοχικού κεφαλαίου και εύρεσης νέων μετόχων.
- Οι ασφαλιστικές εταιρείες δέχονται εύκολοτερα και με μικρότερο σχετικό κόστος την κάλυψη αστικών, ναυτικών και άλλων κινδύνων.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι, δηλαδή προμηθευτές και πελάτες, νιώθουν πιο ασφαλείς όταν έχουν απέναντί τους μία εταιρεία που ελέγχεται και διέπεται π.χ. από το βρετανικό δικαιοσύνη από ό,τι το ελληνικό, και ταυτόχρονα διαθέτει ενγυμνή ξένης τράπεζας.
- Η επιχείρη με την εφορία, τις εποπτικές αρχές και άλλες υπηρεσίες του Δημοσίου είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Όλα γίνονται ηλεκτρονικά, ακόμα και η δήλωση των εργαζομένων στον αντίστοιχο «ΟΑΕΔ» και οι πληρωμές των ασφαλιστικών εισφορών.
- Η παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με την υποστήριξη μιας επιχείρησης είναι τόσο φθηνή, που ίσως να μην αξίζει ο επιχειρηματίας ή το στελέχη της εταιρείας να ασχολούνται προσωπικά με την καθημερινή διαχείριση.
- Το θεσμικό πλαίσιο, το φορολογικό καθεστώς και γενικά οι «κανόνες του παιχνιδιού» είναι γνωστά, απλά, σταθερά και αυστηρά. Ο υπάλληλος μιας δημόσιας υπηρεσίας πρώτο ενημερώνει τον επιχειρηματία για το τι πρέπει να προσέξει, μετά τον προειδοποιεί και στο τέλος τον ελέγχει και τον τιμωρεί.

τασθούν ένα πιο αξιόπιστο προφίλ έναντι των ξένων πελατών και προμηθευτών.

Το τρίτο κύμα (2012) μετοίκισης επιχειρήσεων προέβλεπε από την πολιτική αβεβαιότητα εν όψει των δύο εκλογικών αναμετρήσεων και του φόβου εξόδου της Ελλάδας της Ευρωζώνης.

Όπως επισμαίνονται τραπεζικά στελέχη, σχεδόν οι μισές εκμίσθωτες καταθέσεις που σημειώθηκαν τους τελευταίους δύο μήνες αφορούσαν μεταφορές κεφαλαίων επιχειρηματιών προς ξένες τράπεζες. Οι καταθέσεις αφορούσαν είτε εταιρικούς λογαριασμούς είτε φυσικών προσώπων (π.χ. κατάθεση ελεύθερου επαγγελματία ο οποίος μετέφερε την έδρα στο εξωτερικό). Η επιστροφή των καταθέσεων αυτών θεωρείται πλέον μάλλον δύσκολη.

Το τέταρτο κύμα μετακόμισης συμβαίνει σήμερα: ελεύθεροι επαγγελματίες και μικρές επιχειρήσεις που βλέπουν συναδέλφους τους στο εξωτερικό να μη βρίσκονται πλέον αντιμέτωποι με την ελληνική εφορία, το ελληνικό Δημόσιο, την έλλειψη ρευστότητας κ.λπ. Μαθαίνουν πόσο εύκολα και χωρίς υψηλό κόστος μπορούν οι άλλες επιχειρήσεις από την Ελλάδα και παίρνουν την απόφαση να κάνουν και αυτοί το μεγάλο βήμα.

«Γιατί άλλαξα χώρα»

Η «Κ» κατέγραψε μια περίπτωση ελεύθερου επαγγελματία, ο οποίος αποφάσισε να μεταφέρει τη φορολογική του έδρα

στο Λονδίνο, ύστερα από μια απίστευτη ταλαιπωρία με την εφορία: Είχε κάνει αίτηση να κλείσει το ανεργό μηλόκακι του και αφού είχε περάσει από όλα τα τμήματα της ΔΟΥ, το θέμα «κόλλησε» στο μηρό. Ποιο ήταν το πρόβλημα; Η τελευταία απόδειξη είχε κοπεί πριν από δύο χρόνια. Έτσι, λοιπόν, η αίτηση διακοπής έγινε για το 2010. Όμως, ο δεύτερος γάμος του είχε δηλωθεί στο μηρό το 2011. Τι σκέψη έχει αυτό; Η ΔΟΥ δεν δεχόταν να κλείσει το μηλόκακι πριν από την τελευταία μεταβολή του μηρό. Οι λύσεις που του δόθηκαν ήταν οι εξής δύο: είτε να «ακυρώσει» (!) τον γάμο στο μηρό, να κλείσει το μηλόκακι και μετά να ξαναδηλωθεί ο γάμος, είτε να κάνει αίτηση από την αρχή ώστε να γίνει η διακοπή του ελεύθερου επαγγέλματος μετά τον γάμο. «Ε, αυτό ήταν! Είπα κάντε ό,τι θέλετε, κλείστε τα όλα, πείτε πόσα χρωστάω και αλλάξω χώρα. Οχι σπύτι. Έκανα ό,τι έκαναν άλλοι συνάδελφοι: σπύτι και διακοπές στην Ελλάδα – δουλειά και εφορία, τράπεζες, ασφαλίτες, περιθάλψη και ό,τι άλλο σχετίζεται με κράτος, σε άλλη χώρα. Πήγα Λονδίνο. Η διαδικασία κράτησε πέντε μέρες, το κόστος λειτουργίας μου εισοφές στο μισό και, κυρίως, βρήκα την ψυχία μου», ανέφερε χαρακτηριστικά. Δυστυχώς, η περίπτωση αυτή δεν είναι η μοναδική.

Το θέμα είναι ότι φεύγουν αυτοί που μπορούν, δηλαδή υγιείς επιχειρήσεις, εις βάρος της ελληνικής οικονομίας.

Σύσταση επιχείρησης σε 2 ημέρες με 500 ευρώ

Σήμερα, η ζήτηση υπηρεσιών αλλαγής έδρας είναι τόσο μεγάλη, που ξένα νομικά γραφεία έχουν πλέον τυποποιήσει τις διαδικασίες.

Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι η «Κ» έστειλε ένα email δύο εβδομάδες πριν από τις εκλογές της 17ης Ιουνίου σε μια εταιρεία που προσφέρει τις σχετικές υπηρεσίες. Ζητώντας μια οικονομική προσφορά. Η απάντηση ήρθε άμεσα, δίνοντας τις προτεινόμενες λύσεις για μετοίκηση και το αντίστοιχο κόστος. Η απάντηση συνοδεύεται από συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και με μία επισήμανση: «Αν μας δώσετε περιορισμό ούτε είχαμε αναφέρει σχετικά με την έδρα και όλα τη δραστηριότητα στο Λονδίνο. Η απάντηση είχε δύο προτεινόμενες λύσεις:

- Μεταφορά της υφιστάμενης έδρας στο Λονδίνο. Η λύση αυτή συ-

Η μεταφορά έδρας μιας μικρής ΕΠΕ στο Λονδίνο φαίνεται να είναι πλέον συνθημιμένη υπόθεση για τα ξένα νομικά γραφεία.

νοδεύονταν από την επισήμανση ότι θα έχει υψηλό κόστος και κυρίως γραφειοκρατικές δυσκολίες, διότι θα ερχόμασταν σε επαφή με τις ελληνικές αρχές.

- Ίδρυση νέας εταιρείας στο Λονδίνο και στη συνέχεια εξαγορά της ελληνικής και μετατροπή της σε κατάσταση (όχι θυγατρική, για να μην έχει και η μητρική του εξωτερικού τον κίνδυνο της Ελλάδας) ή κλείσιμο της εταιρείας στην Αθήνα.

Η λύση αυτή ήταν η πιο εύκολη, γρήγορη και φθηνή. Χρειάζονταν το πολύ πέντε ημέρες και αρχικό κόστος 399 στερλίνες ή 498,25 ευρώ.

Στη συνέχεια, ζητήσαμε διευκρινίσεις σχετικά με το φορολογικό καθεστώς, τις ασφαλιστικές εισοφές, τη μισθοδοσία, το κόστος των γραφείων και γενικά για τα έξοδα λειτουργίας. Τότε λάβαμε ένα δεύτερο email, το οποίο περιελάμβανε τις σχετικές υπηρεσίες με το αντίστοιχο κόστος:

- Όλη η γραφειοκρατική και νομική εργασία για τη σύσταση της εταιρείας και έλεγχο νομιμότητας των μετόχων: 399 στερλίνες. Στο κόστος αυτό περιλαμβάνεται η παροχή των σχετικών υπηρεσιών (αλλαγή καταστατικών, δηλώσεις για «πόθεν έσχες»

μετόχων κ.λπ.) για 13 μήνες. – Χρήση της διεύθυνσης του νομικού γραφείου ως έδρα της επιχείρησης και γραμματειακή υποστήριξη: 100 στερλίνες για 13 μήνες.

– Λογιστική και νομική υποστήριξη 13 μηνών (περίπου 4 ώρες την ημέρα για μία νεοσύστατη εταιρεία μικρού μεγέθους): 2.000 στερλίνες.

– Κάθε επιπλέον υπηρεσία (π.χ. τηλεφωνικό κέντρο, καταγραφή πρακτικών, μεταφράσεις κ.λπ.): χρέωση 55–126 στερλίνες την ώρα, ανάλογα με την υπηρεσία.

Όταν ρωτήσαμε για το ποιος θα τρέξει στην εφορία να θεωρήσει τα βιβλία και να πάρει ΑΦΜ η εταιρεία, μάς απάντησαν ότι μόλις ο τζίρος φτάσει με το καλό τις 77.000 στερλίνες, τότε αυτόματα η επιχείρηση θα αποκτήσει ΑΦΜ. Μέχρι τότε δεν απαιτείται να εκδίδεται τιμολόγιο με ΦΠΑ. Σε ό,τι αφορά τη θεωρόση των βιβλίων και στοιχείων, υπήρξε πρόβλημα επικοινωνίας, διότι δεν καταλάβαιναν τι τους λέγαμε. Εμείς επιμέναμε για θεωρημένα τιμολόγια και αυτοί μας απαντούσαν ότι έχουν λογισμικό που τυπώνει ευανάγνωστα και καλαίσθητα τιμολόγια και ότι αυτοί θα «τρέχουν» κάθε μήνα να ενημερώνουν την εφορία.

Απώλειες για τη χώρα

Το θέμα της μετοίκισης ελληνικών επιχειρήσεων έχουν θέσει κατά καιρούς οι επιμελητήρια και φορείς της αγοράς. Οι έμποροι (ΕΣΣΕ) είχαν μιλήσει από το 2010, όταν τότε είχε καταγραφεί φυγή περίπου 1.500 επιχειρήσεων στο εξωτερικό, ενώ ο πρόεδρος του ΕΒΕΑ, Κώστας Μιχαήλ, μιλώντας στην «Κ» σημείωσε ότι το πρόβλημα της μετοίκισης ελληνικών επιχειρήσεων είναι διττό: Πρώτον, φεύγουν από την Ελλάδα οι επιχειρήσεις που μπορούν, δηλαδή οι πιο ανταγωνιστικές, οι πιο υγιείς. Αυτό επιδεινώνει την ανταγωνιστικότητα και τη ρευστότητα της ελληνικής οικονομίας. Δεύτερον, καθώς φεύγουν οι επιχειρήσεις αυτές, χάνονται θέσεις εργασίας, φορολογικά έσοδα και ασφαλιστικές εισοφές. Τι αναζητούν, όμως, όσοι κάνουν το «μεγάλο βήμα» για το εξωτερικό; Η ΕΣΣΕ απαντά: Καλύτερο οικονομικό κλίμα, οικονομική και πολιτική σταθερότητα, επενδυτικό και φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον, απλό και σταθερό φορολογικό πλαίσιο, χαμηλότερο κόστος του εξειδικευμένου προσωπικού, ευκολότερη χρηματοδότηση, λιγότερη γραφειοκρατία.